

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلب:	پایه / رشته / کلاس: یازدهم انسانی	تعداد صفحات سوالات:
سوالات درس: علوم و فنون ادبی ۲	نام دبیر: استاد شکری	زمان پاسخگویی: ۹۰ دقیقه	تاریخ آزمون: / / ۱۴۰۵

شروع سوالات (دیف) (با ۵)

تاریخ ادبیات (۲ نمره)

۱ صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید.
 الف) نجم‌الدین رازی به دست مغولان کشته شد. (غ)
 ب) شاخصه اصلی شعر محتشم کاشانی، واقع‌گرایی است. (غ)

۲ جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل کنید.
 الف) مکتب ..... نتیجه چاره‌اندیشی شعرای قرن دهم برای رهایی از گرفتاری تقلید بود.
 ب) جامی کتاب ..... را به شیوه نظامی نوشت.

۳ کدام یک از ساعران زیر، از جمله شعرای قرن هشتم نمی‌باشد؟
 الف) فخرالدین عراقی (ب) سلیمان ساوجی (ج) عبید زاکانی (د) خواجوی کرمانی

شخص مناسب برای توضیحات قسمت «الف» را از قسمت «ب» بیابید. (در قسمت «ب» یک گزینه اضافه است).

الف	ب
الف) وزیر دوران غازانخان و اولجایتو	(۱) مولانا
ب) حدواسط سبک عراقی و هندی	(۲) شاه نعمت‌الله ولی
ج) در تصوف و طریقت مقامی بلند داشت.	(۳) خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی
	(۴) وحشی بافقی

سبک‌شناسی (۲ نمره)

۵ جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل کنید.
 الف) کتاب ..... در موضوع فقه در داخل ایران نوشته شده است.
 ب) ملاحسین واعظ کاشفی کتاب ..... را که بازنویسی کلیله و دمنه بود، نوشت.

۶ به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.
 الف) از نثر مصنوع برای نوشتن چه چیزهایی استفاده می‌شد؟
 ب) چرا صاحبان مذاهب مختلف در قرن هشتم فرصت تبلیغ دیدن خود را یافتند؟
 بی‌تقصی برخی دیگر نسبت به مذاهب رایج

۷ مورد صحیح را از داخل کمانک انتخاب کنید.
 الف) کتاب (محبوب‌القلوب) / شرفنامه بدلیسی تماماً مصنوع است.

ب) (برتری عشق بر عقل) / برتری عقل بر عشق) از ویژگی‌های فکری شعر سبک عراقی است.

موسیقی شعر (۶ نمره)

۸ مصراع «هر که چیزی دوست دارد جان و دل بر وی گمارد» دارای ..... پایه آوایی است. ۰/۲۵

وزن هر یک از ابیات را به مورد مورد نظر وصل کنید.

الف) در این درگاه بی‌چونی همه لطف است و موزونی	۴
ب) دریادلان راه سفر در پیش دارند	۵ - ۵ - ۲
ج) هان ای دل عبرت‌بین از دیده عبرت‌کن هان	۱
۴) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن	

۰/۷۵

۱۰ وزن کدام یک از ابیات زیر همشان دولختی است؟ دلیل خود را بنویسید.

الف) ای صبح شب‌نشینان جانم به طاقت آمد از بس که دیر ماندی چون شام روزه‌داران
ب) جو دل بر نهی بر سرای کهن کند ناز وز تو بی‌پوشد سخن

۰/۵

۱) گزینه: الف ..... دلیل: ۲

هیجان مصراع ملن یا توفیق و خود دارد / وزن هجایی در میان کلمات

کلمات زیر را تقطیع کرده و علامت هجایی آنها را بگذارید و سپس وزن آن را مشخص کنید.

الف) دری بگشا:	تقطیع: دری آب است	علامت هجایی: ۵ - ۵ - ۵ - ۵	وزن: مفاعیلن
ب) با ادبان:	تقطیع: با ادب از ادب	علامت هجایی: ۵ - ۵ - ۵ - ۵	وزن: مستفعلن
ج) نمی‌دانم:	تقطیع: نمی دانم	علامت هجایی: ۵ - ۵ - ۵ - ۵	وزن: مفاعیلن
د) می‌نوشتم:	تقطیع: می ان او شدم	علامت هجایی: ۵ - ۵ - ۵ - ۵	وزن: فاعلاتن

۰/۲۵

۱۲ ترکیبات زیر را با توجه به موارد خواسته شده هجابندی کنید.

الف) دانش‌آموز (با حذف همزه)   د ا ن س ا ح و ز   ۵ - ۵ - ۵ - ۵
ب) راه‌اندازی (با حذف همزه)   ر ا ه ن د ا ز ی   ۵ - ۵ - ۵ - ۵
ج) کارآموده (بدون حذف همزه)   ک ا ر آ م و د ه   ۵ - ۵ - ۵ - ۵
د) پیام‌آور (بدون حذف همزه)   پ ی ا م آ و ر   ۵ - ۵ - ۵ - ۵

۱

بیت زیر را به خط عروضی نوشته و پس از تقطیع هجایی، علائم هجایی آن را مشخص کنید و وزن آن را بنویسید.

«یار شدم | یار شدم | با غم | تو | یار شدم   تا که | رسدم | بر تو | از همه | بیزار شدم»

۱/۵	پایه‌های آوایی	یا ر س د م	یا ر س د م	با غ م ت	یا ر س د م
		تا د ر س	م ب ر ت	ک ز ه م ب	زا ر س د م
	علامت هجایی	- ۵ ۵ -	- ۵ ۵ -	- ۵ ۵ -	- ۵ ۵ -

وزن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

					وزن	
۰/۲۵	۱۴	کدام یک از ابیات زیر قابلیت دسته‌بندی به ۲ صورت را دارند؟ الف) باغ سلام می‌کند، سرو قیام می‌کند ب) یک عمر دور و تنها تنها به جزم اینکه	سبزه پیاده می‌رود غنچه سوار می‌رسد او سرسپرده می‌خواست من دل سپرده بودم	مفعول - مستعمل - مستعمل		
۱/۵	۱۵	بیت زیر را تقطیع کرده، علامت هجایی آن را گذاشته و وزن آن را بنویسید. «ای دوست شکر خوشتر یا آنکه شکر سازد خوبی قمر بهتر یا آن که قمر سازد»	پایه‌های آوایی	سُرُ کَر سَا زَر	سُرُ کَر سَا زَر	
			خوبی ی	قَ مَر بَ تَر	قَ مَر بَ تَر	
			علامت هجایی	U - - -	U - - -	
			وزن	مفعول	مفعول	
زیبایی شناسی شعر و نثر (۶ نمره)						
۰/۲۵	۱۶	در ابیات زیر استعاره را مشخص کنید و نوع آن را بنویسید. الف: ای سرو پای بسته به آزادگی مناز ب: تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من	آزاده من که از همه عالم بریده‌ام هیچکس می‌نپسندم که به جای تو بود	استعاره مجازیه استعاره مصرع از معکوس		
۰/۱۵	۱۷	مشبه و وجه شبه بیت زیر را مشخص کنید. «صدا چون بوی گل در جنبش آب» وجه شبه: مصراع دوم	مشبه: صدا			
۰/۲۵	۱۸	کدام تشبیه از نوع فشرده اضافی است؟ الف) گاهی که سنگ حادثه از آسمان رسد ب) چو دریای خون شد همه دشت و راغ	اول بلا به مرغ بلند آشیان رسد جهان چون شب و تیغ‌ها چون چراغ	اضافه بسیجی		
۰/۲۵	۱۹	در بیت زیر، مجاز و قرینه آن را مشخص کنید. «دست فلک ز کاره وقتی گره گشاید» مجاز: دست مجاز از آنلس قرینه: دره لسنول	کو یکدگر گشایی زلف گره‌گشا را			
		در ابیات زیر مجازها را مشخص کرده و معنای اصلی و مجازی آنها را مشخص کنید. الف) دل عالمی چو عذار برفروزی تو از این چه سود داری که نمی‌کنی مدارا؟				

مجاز از جمع به دنیا
عذر جمع به مردم دنیا

۱/۵	معنای مجازی: ..... معنای حقیقی: ..... معنای مجازی: ..... معنای حقیقی: ..... معنای مجازی: ..... معنای حقیقی: ..... معنای مجازی: ..... معنای حقیقی:	۲۰
۱	در ابیات زیر استعاره‌ها را مشخص کرده و مفهوم آنها را بنویسید. الف) آیینه‌ات دانی چرا غمّاز نیست؟ ز آنکه زنگار از رخسار ممتاز نیست استعاره: ..... مفهوم: ..... ب) باز امشب ای ستاره تابان نیامدی باز ای سپیده شب هجران نیامدی استعاره: ..... مفهوم:	۲۱
۱	در ابیات زیر کنایه‌ها را مشخص کرده و مفاهیم کنایی آنها را بنویسید. الف) بس بگردید و بگردد روزگار دل به دنیا در بندد هوشیار کنایه: ..... مفهوم: ..... ب) یکی نغزبازی کند روزگار که بنشاندت پیش آموزگار کنایه: ..... مفهوم:	۲۲
۰/۵	ارکان تشبیه را در بیت زیر مشخص کنید. «سینه باید گشاده چون دریا تا کند نغمه‌ای چو دریا ساز» مشبه: ..... مشبه‌به: ..... ادوات تشبیه: ..... وجه شبه:	۲۳
نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)		
۰/۵	با توجه به شعر زیر به سوالات پاسخ دهید. مرا تو غایت مقصودی از جهان ای دوست چنان به دام تو الفت گرفت مرغ دلم گرم تو در نگشایی کجا تو انم رفت مرا رضای تو باید، نه زندگانی خویش که گفت سعدی از آسیب عشق بگریزد الف) دو ویژگی زبانی آن را بنویسید. ب) دو ویژگی ادبی آن را بنویسید. ج) دو ویژگی فکری آن را بنویسید. د) با توجه به ویژگی‌های شعر، این شعر متعلق به کدام سبک است؟	۲۴
۰/۵	ویژگی‌های ادبی و فکری شعر زیر از بیدل دهلوی را بنویسید.	

برق با شوقم شراری بیش نیست   شعله طفل نی سواری بیش نیست
 لاله و گل زخمی خمیازه‌اند   عیش این گلشن خماری بیش نیست
 تا به کی نازی به حسن عاریت   ما و من آینه‌داری بیش نیست
 می‌رود صبح و اشارت می‌کند   کاین گلستان خنده‌واری بیش نیست

۰/۵

الف) ویژگی‌های ادبی: **قالب: غزل / تَبْسِیه / شَیْخِص / استعاره**

۰/۵

ب) ویژگی‌های فکری: **فانی بودن دنیا / معذور نبودن / گذرا بودن خوشی‌های این دنیا**

۰/۵

ج) این شعر متعلق به کدام سبک است؟ **هندی**

۰/۵

د) شاعر این شعر به چه چیزی مشهور است؟ **استعاره‌های ریلین و مفاهیم دور از ذهن**

Sakko